

Zápis ze zasedání Českého národního komitétu historiků konaného dne 30. 1. 2003 v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR v Praze

Prítomni: Barteček Ivo, Kocian Jiří, Lenderová Milena, Müller Karel, Pánek Jaroslav, Šimek Eduard, Tůma Oldřich, Vorel Petr, Vlnas Vít

Omluveni: Bláhová Marie, Kaiserová Kristina, Kumpera Jan, Malíš Jiří, Pešek Jiří, Romportlová Marta, Uhlíš Dušan

1. Schůzi zahájil předseda Českého národního komitétu historiků prof. Jaroslav Pánek. Prvním tématem zasedání ČNKH byly informace o dalších přípravách XX. Mezinárodního kongresu historických věd v Sydney v roce 2005. Uvedl, že proběhlo několik jednání ČNKH s Mezinárodním komitétem historických věd, připomněl že jednání zahájil již předchozí ČNKH. Podotkl, že nabídka námětů témat pro světový kongres je tentokrát několikanásobně vyšší, vzrostl počet národních komitétů historiků. Definitivní výběr námětů provede generální shromáždění MKHV, které zasedalo v září 2002 v Amsterdamu, kde bylo dohodnuto, že budou připravena 3 velká témata, 25 specializovaných témat a 20 kulatých stolů. Prof. Pánek dále uvedl, že na těchto jednáních reálně rozhodují zástupci těch národních komitétů, které jsou zastoupeny v Mezinárodním komitétu historických věd (USA, Velká Británie, Francie, Spolková republika Německo) či těch, které pořádaly světové kongresy. Informoval, že mezi podanými náměty na témata kongresu v Sydney lze nalézt zajímavé návrhy: například Národní komitét Vatikánský navrhl rezoluci o podpoře klasických jazyků ve vztahu k historii; Národní komitét Magrebu podal námět Dějiny islámských říší v jižním Středomoří.

Prof. Pánek informoval, že jednal v rámci zasedání generálního shromáždění MKHV v Amsterdamu z pověření ČNKH se zástupci vedení polského (prof. Januszem Zarnowskim, předseda - a prof. Bylinou - místopředseda), slovenského a maďarského národního komitétu historiků o podání společného středoevropského tématu. Toto seskupení zástupců národních komitétů historiků čtyř středoevropských zemí vystupovalo na generálním shromáždění v Amsterdamu velmi soudržně, bylo dohodnuto proto prosazovat jako jediné společné středoevropské téma „Politická kultura ve střední Evropě od raného novověku do 20. století,“. Byla provedena nová redakce tématu, společný návrh byl přenesen z úrovně původně zamýšleného tématu kulatého stolu do specializovaných témat. Do Varšavy byla svolána za účelem přípravy porada zástupců zainteresovaných komitétů a mezinárodní redakční rada časopisu *Historia Europae Centralis*, které se neúčastnili maďarští a slovenští zástupci. Bylo dohodnuto, že hlavním organizátorem specializovaného tématu bude prof. Pánek, spoluorganizátory prof. Zarnowski a prof. Bylina, diskutantem dr. Dušan Kováč za slovenský komitét historiků. V této podobě byl podán návrh z Prahy a Varšavy k MKHV, kterým měl návrh projednat a případně schválit.

2. Druhým bodem jednání byla další spolupráce ČNKH s polskými kolegy na sestavení dvou přípravných společných konferencí: a) Politická kultura v raném novověku (2004 v ČR), b) Politická kultura v 19. a 20. st. (2005 v Polsku). V rámci konference o Politické kultuře v raném novověku, která by se měla konat ve spolupráci s pardubickou univerzitou a Východočeským muzeem v Pardubicích, prof. Pánek, by měly být uspořádány tematické bloky po 3 referátech. Témata: vrcholně středověký stát; 15. století; stavovský stát v 15. a 16. st. (Polsko, Uhry, České země); absolutistický stát; osvícenský stát; měšťané ve vztahu ke státu v 15.-17. st.. Prof. Pánek podotkl, že téma politické kultury je nesnadno uchopitelné, možné ho vyložit jako podobu veřejného života, jako chování politiků, je možné akcentovat téma parlamentarismu. Pro starší dobu je možné chápat politickou kulturu ve vývojovém

procesu sněmovních shromáždění. Obdobně je možné analyzovat politickou kulturu i pro dobu 19. a 20. st. Na přípravě konferencí za českou stranu budou participovat Historický ústav a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

3. Vedení zasedání se ujal místopředseda ČNKH doc. Ivo Barteček. Navozuje třetí bod jednání ČNKH, jaké se očekávají, a to v případě přípravy specializovaného tématu pro mezinárodní kongres v Sydney i v případě obou přípravných konferencí, další koordinační kroky. Prof. Pánek odpověděl, že bude třeba vyčkat na vyjádření MKHV, který by měl potvrdit návrh specializovaného tématu i za přípravu zodpovědné osoby. Co se týče obou přípravných konferencí, odpověděl prof. Pánek, že budou připraveny společně na HÚ a ÚSD návrhy grantových projektů pověřenými řešiteli. Dr. Šimek se dotázal, zda jsou již známy termíny konání obou přípravných konferencí. Prof. Pánek odpověděl, že pardubická konference o politické kultuře v raném novověku by se měla konat v třetím týdnu června 2004 (zhruba ve dnech 15.-17. 6. 2004), zároveň upozornil, že by této konferenci v Pardubicích předcházela námětem obdobná podpůrná konference v březnu 2004 v ČR, jejímž pořadatelem by bylo Česko-britské fórum historiků. Jedním z hlavních výstupů obou přípravných konferencí, uvedl prof. Pánek, by byl sborník konferenčních příspěvků přeložený do anglického jazyka (technicky a redakčně připravený ve spolupráci s pardubickými kolegy – prof. Lenderová), který by se stal jedním ze základních průvodních materiálů pro organizaci a programovou přípravu specializovaného tématu kongresu v Sydney. Dr. Šimek navrhl zařadit do programu pardubické konference jeden referát přesahující tématicky k 19. a 20. století, který by navodil nástup moderní doby. Dr. Tůma podotkl, že lze připravit takovou přednášku, která by vymezila i terminologii, tématicky by stála mimo navržené bloky, nasměrovala by vhodnou diskusi o vymezení pojmů, bylo by možné oslovit politology – např. doc. Znoje, ÚSD dobře kooperuje s Ústavem politologie FF UK v Praze. Prof. Pánek doplňuje, že by takto v obecnější poloze mohl být sestaven i vstupní blok pardubické konference, ve kterém by vystoupil politolog, sociolog a historik. Bylo by dobré uvažovat o tom, kdo by se z členů ČNKH ujal některých referátů. Doc. Barteček poznamenal, že zájemci by se jistě našli v řadách olomouckých kolegů (dr. R. Pavlíčková, dr. M. Elbl aj.) Prof. Pešek by mohl vystoupit na téma Měšťané a politická kultura. Prof. Lenderová uvedla, že by zástupci pardubické univerzity měli zájem na zpracování raně novověkého tématu, např. doc. Petr Vorel nabídl téma Měnové poměry ve střední Evropě (stavovský stát). Doc. Vít Vlnas navrhl téma Prostor habsburské monarchie a ovlivňování veřejného mínění v 17. a 18. st. Prof. Pánek upozornil, že je možné počítat jen s vyžádanými referáty.

4. Různé.

J. Kocian: Byl vydán Historikův adresář. – Doc. Barteček: Informoval o ustavení společné česko-nizozemské komise historiků. Na FF UP v Olomouci byla založena samostatná katedra nederlandistiky z iniciativy tamější katedry historie. Komise je sestavena celkem ze 16 členů, každá národní část má 8 členů. Sídlem komise je UP Olomouc. Komise koordinuje společnou činnost v těchto oborech – historie, literární věda a sociologie, podporuje rozvoj dalších kontaktů s nizozemskými univerzitami. ČNKH vítá ustavení společné česko-nizozemské komise historiků. – Dr. Tůma: Upozornil na otázku další existence a perspektivy práce společné česko-rakouské komise historiků. Prof. Pánek k tomuto tématu uvedl, že v této věci jednal s předsedou této komise prof. Václavem Bůžkem, kdy rakouská strana navrhla transformovat komisi na zásadě pověřenců. Z české strany jsou však náměty různé, dle názorů některých členů komise i zástupců některých historických pracovišť systém pověřenců nezaručuje všestranný a proporcionální potřebný oboustranný kontakt. Dr. Šimek připomíná stanovisko výboru SH ČR k této otázce, česko-rakouská komise historiků by měla nadále

pracovat, měla by se vyvinout iniciativa k setkání obou stran za účelem vyjasnění stanovisek, připravit novou platformu spolupráce na zásadě komise. Prof. Pánek je toho názoru, že pro formu spolupráce v rámci zachování komise je přístupná i nemalá část rakouských historiků. Doc. Vorel připomíná, že by bylo vhodné zjistit, jak funguje systém komisí, doc. Barteček doplňuje – získat přehled společných komisí historiků i forem jejich práce. ČNKH podporuje iniciativu prof. J. Peška ohledně dalšího zachování společné česko-rakouské komise historiků a dalšího jednání s rakouskými kolegy včetně možnosti získat podporu pro práci komise ze strany Ministerstva zahraničních věcí ČR.

V Praze dne 30. 1. 2003 Zapsal: Jiří Kocian
tajemník ČNKH